

III RIIGIKOGU

3. istungjärk. Protokoll nr. 44 (10).

1927. a.

III Riigikogu koosolek 11. veebruaril 1927. a. kell 17.

Kokku on tulnud 88 Riigikogu liiget.

Valitsuse looshis: Riigivanem **J. Teemant**, välisminister **Fr. Akel**, sõjaminister **J. Soots**, teedeminister **A. Kerem**, haridusminister **J. Lattik**, kohtuminister **J. Sepp**, kaubandus-tööstusminister **K. Kornel**, töö-hoolekandeminister **O. Tief**.

Päevakord:

1. Riigiasutuste koosseisude ja riigiteenijate palkade seaduse erikomisjoni valimine (valimisjagaja 15) — vanematekogu ettepanek.

2. Väljaspool linnu ja alevid asuvate kinnisvarade hindamise seaduse muutmise seadus — III lugemisel.

3. Eesti riigikontrolli ajutise seaduse täiendamise seadus — III lugemisel.

4. Mäeseadus — III lugemisel.

5. Sonda-Mustvee raudtee ehitamiseks maade sundvõõrandamise seadus — II lugemisel.

6. Pedja liivaugu laiendamiseks maa sundvõõrandamise seadus — II lugemisel.

7. Firmade seadus — II lugemisel.

8. Äride registreerimise seadus — II lugemisel.

9. Eesti ja Briti vahelise rahatransfertide vahetamise kokkuleppe kinnitamise seadus — II lugemisel.

10. Eesti-Saksa vahelise vahekohtu ja lepituse lepingu kinnitamise seadus — II lugemisel.

11. Riigivaranduste kinnitamise seadus igasuguste kahjude vastu — II lugemisel.

12. Veeühisuste seaduse muutmise seadus — II lugemisel.

13. Kogukonna-, asutuste- ja erarendimaade korraldamise seaduse muutmise seadus — I lugemisel.

14. Eesti ja Helveetsia vahelise Haagi tsiiviilprotsessi-konventsiooni vastastikuse maksmapaneku deklaratsiooni kinnitamise seadus — väliskomisjoni ettepanek.

15. Riigiasutustes eraisikutele ja -asutustele maaplaanide, hindamise ja piiridokumentide valmistamise ja õigekstunnustamise seadus — üldkomisjoni ettepanek.

16. Põllumajapidamiste metsaga varustamise seadus — I lugemisel.

17. Palga alammäära seadus — sotsiaalkomisjoni ettepanek.

18. Uute linnade tuluallikate suurendamise ajutine seadus — omavalitsuse komisjoni ettepanek.

19. Kohtupristavite taksi seadus — üldkomisjoni ettepanek.

20. Eesti ja Taani vahelise lepituskonventsiooni kinnitamise seadus — väliskomisjoni ettepanek.

Koosolekut juhatab esimees **K. Einbund**, pärast abiesimees **R. Penno**.

Sekretäri kohal sekretär **M. Juhkam**, pärast abisekretär **O. Liigand**.

Koosolek algab kell 17,15 min.

1. Päevakorra Juhataja K. Ein-
täiendamine. bund: Avan Riigikogu koosoleku. Päevakord on juhatusel poolt määratud ja sellest Riigikogu liikmetele ja Vabariigi Valitsusele teatatud. Päevakorra täienduseks on rkl. Martinson'ilt ettepanek — võtta päevakorra 1. punktiks komisjonide täiendav valimised. (Hääletatakse.) Nähtava enamusega on ettepanek vastu võetud, — seega on päevakord kindlaks määratud. Enne päevakorra juurde asumist on sõna sekretäril teadaande korras.

2. Teadaandmine muudatuste kohta Riigikogu koosseisus. Sekretär **M. Juhkam:** Tagasi on astunud Riigikogust 10. veebruaril 1927. a. August Kohver — põllumeeste kogude Võru-Valga-Petseri valimisringkonna nimekirja järgi. Riigikogu töödest on osa võtma kutsutud Konrad Arras.

3. Teadaandmine komisjonidesse antud seaduseelnõude ja arutamise korra selgumiseni seisma jäetud esitise kohta. Riigikogu juhatusel poolt on antud riigiasutuste ümbermoodustamise, riigiteenijate, koolinõunikkuude ja õpetajate tasude normeerimise ning perekonna-abiraha seaduse muutmise seadus — üldkomisjoni.

Vabariigi Valitsuse esitis Vabariigi Valitsuse poolt vastuvõetud teedeministeeriumi posti-telegrahvi

-telefoni peavalitsuse uute koosseisude kinnitamise asjas — on seisma jäetud kuni arutamise korra selgumiseni.

Riigi põlevkivitööstuse põhimäärus — on antud rahaasjanduse komisjoni.

4. Komisjonide Juhataja K. Ein-täiendavad va-bund: Rkl. Martinson'ilt limised.

on ettepanek — valida üldkomisjoni rkl. Päts'i asemele rkl. Pukk. Eesti rahvaerakonna Riigikogu rühma nimel on rkl. Liigand'ilt ettepanek — valida sotsiaalkomisjoni rkl. Sule asemele rkl. Mälberg. Kavatsen hääletada mõlemad ettepanekud korraga. (Hääletatakse.) Nähtava enamusega on tähendatud kandidaadid vastavatesse komisjonidesse valitud.

5. Riigiasutuste koosseisude ja riigiteenijate palkade seaduse erikomisjoni valimine (valimisjagaja 15) — vanematekogu ettepanek.

Ettepanek on tehtud põlumeeste kogude Riigikogu rühma nimel rkl. Martinson'i poolt — valida riigiasutuste koosseisude ja riigiteenijate palkade seaduse erikomisjoni rkl. Holberg ja rkl. Mürk.

Tööerakonna Riigikogu rühma nimel — rkl. Anderkopp'i ettepanekul valida rkl. Kalbus.

Asunikude, riigirentnikkude ja väikepõllupidajate koonduse Riigikogu rühma nimel — rkl. Fuks'i ettepanekul valida — rkl. Laur.

Eesti sotsialistliku töölistepartei Riigikogu rühma nimel rkl. Voiman'i ettepanekul — rkl. Johanson ja rkl. Eilman.

Eesti rahvaerakonna Riigikogu rühma nimel rkl. Liigand'i ettepanekul — rkl. Sulg.

Kavatsen hääletada kõik ettepanekud korraga. (Hääletatakse.) Nähtava enamusega on tähendatud kandidaadid riigiasutuste koosseisude ja riigiteenijate palkade seaduse erikomisjoni valitud.

6. K. Ast'i era-korraline teada-anne.

K. Ast (stp): Kõrgesti austatud härrad Riigikogu liikmed! Viimastest Riigikogu koosolekust saadik on maad leidnud sündmus, mille tagajärjed meie konstitutsioonilises arenemises võib olla suuremad on, kui seda esialgul võime ette arvata. Nimelt on Riigikogu juhatus tarvilikuks leidnud takistada käiguandmist sellele rahvahääletamise seadusele, millega sotsialistid esinesid võõrandatud maade eest tasumaksmise tühistamise küsimuses.

(Sekretäri kohale asub abisekretär O. Liigand.)

Juhatus otsusega, sotsialistide algatusele mitte käiku anda, on tungitud suuremasse pühadusse, nimelt rahva õigusse, mis põhiseadusega kindlustatud peaks olema — teostada kõrgemat riigivõimu. Riigikogu juhatus on tõlgitsenud asja säärasel kujul, mis põhiseadusega kooskõlas ei seisa. Eesti vabariigi põhiseadus räägib Eesti demokraatlikust vabariigist, kus kõrgem võim seisab kodanikkude käes. Nüüd on asutud aga kõrgema võimu kitsendamisele.

Lugupeetud härrad Riigikogu liikmed! See on lubamata tegutsemine ja puhtpoliitiliselt seisukohalt põhiseaduse tõlgitsemine, kuid kooskõlas nende mõtetega ja avaldustega, mis viimasel ajal liikuma on hakanud, ja mis ilmselt sihivad põhiseaduse muutmise poole selles mõttes, et kärpida Riigikogu, rahva ja valimise õigusi. Aga see puhtpoliitiline põhiseaduse seletamine kutsub kahtlemata meie riiklikus elus edaspidi sääraseid nähtusi ilmsiks, mille vastu meie tänulikud ei saa olla. Huvitav on asjaolu, et Riigikogu juhatus alles siis küsimusele tuli, kas meie algatus rahvahääletamisele võib kuuluda või mitte, kui juba kolm korda rohkem, kui hädapärast tarvilik, algatuse jaoks allkirju oli kogutud. Siitsaadik püsiti vaatekohal, et iseenesest mõistetav on, et tasumaksmise küsimus võib rahvahääletamisele minna. Ka kõige parempoolsemad põhiseaduse tõlgitsejad, kes nüüd kaljukindlalt vaatekohal püsivad, et see küsimus rahvahääletamisele kuuluda ei või, olid hiljuti sootu teistsugusel vaatekohal. Nii on esitatud põhiseaduse muutmise eelnõu põllumeeste rühma poolt, välja töötatud tuntuima juristi poolt nende hulgas. Seal on muuseas parandusena põhiseaduse kavasse norm üles võetud, et tasuküsimus võõrandatud maade eest ei saa kuuluda rahvahääletamisele. Järelikult peeti seda siitsaadik võimalikuks, nii nagu põhiseaduse otsekoheste mõtte järgi see ka õige on. Kuidas aga lõpuks vastupidisele otsusele tuldi, seda on ülearune praegu kõnelusse võtta, sest see on sündinud meie kõigi silme ees.

Igatahes on selle kummalise ja ootamata otsusega Eesti riigikassale ligi 3-miljardiline uus kulu peale pandud, kulu, mille katmiseks need, kes rahvaalgatuse takistamise ette on võtnud, allikaid ei näita. Selle ilusa kingi eest, mis Eesti vabariigile on tehtud, tuleb Eesti vabariigi kodanikkudel kõigepealt tänu öelda koalitsiooni rühmale, Vabariigi Valitsusele, kodanikule ajakirjandusele aga ka ühele vastasrinnas keskerakonnale, nimelt tööerakonnale, ja eelarvamistega juristidele, keda Riigikogu juhatus sel puhul asjatundjatena kohale kutsus. Meie ei saa nende juristide seletusi võtta, kui juriidilisi seletusi, vaid need olid poliitilised

seletused. Riigikogu juhatus kutsus eksperti- dena säärased isikud endale nõuandjateks, kes enne seda juba olid avalikult oma arvamist algatuse vastu avaldanud. Ainuke inimene, kes teisel vaatepunktil püsis ja kelle arvamise ette teada ei olnud, oli Riigikohtu esimees. Kui see ainuke ekspert, kui erapooletu ekspert, oma seisukohta avaldades leidis, et võõrandatud maade eest tasumaksmise seadust võime panna rahvahääletamisele, siis ütleb see fakt mõndagi. Meie oleme kindlas usus ja veel rohkem, meie oleme kindlal teadmisel, et Eesti rahvas niipalju rahvuslikku autunnet ja uhkust oma riigi vastu oskab üles näidata, et ta mitte vabatahtlikult ei lase end nende kasuks, kellega meie ajalooliselt vaenulikku vahekorda oleme sattunud, 60 aastaks pearahmaksjateks teha. Seda ei oleks rahvas eneselugupidamises ja uhkuses teha lasknud.

Seda ei oleks Eesti rahvas eneseuhkuse pärast ja lugu pidades oma riigist mitte sündida lasknud. Kuid rahvale on võimatuks tehtud selles küsimuses oma seisukohta vabalt ja otsekohe avaldada. Eesti rahvas on võetud kutsumata eestkostjate poolt hooldamise alla. Säärase hooldamise ja Eesti vabariigi kodanike põhiõiguste vägistamise vastu protesteerime meie ja oma protesti kinnituseks lahkume tänaselt Riigikogu koosolekult. Ühtlasi jätame endale vabaduse veel teisigi samme astuda, mida meie selles asjas tarvilikuks peame. (Eesti sotsialistliku tööliste partei Riigikogu rühm ja Eesti tööliste partei Riigikogu rühm lahkuvad saalist. J. Hünerson, põl: Telegramm Amsterdami? J. Holberg, põl: Head reisi! K. Ast, stp: Minge võtke sealt tagumisest pingist üks härra ja hakake talle ümber kaela kinni. J. Hünerson, põl: Kas nimed sisse on kirjutatud?)

7. Väljaspool linnu ja alevid asuvate kinnisvarade hindamise seaduse muutmise seadus — III lugemisel.

Väljaspool linnu ja aleveid asuvate kinnisvarade hindamise seaduse muutmise seadus.

Riigikogu poolt 8. veebruaril 1923. a. vastu võetud ja 13. mail 1924. a. täiendatud väljaspool linnu ja aleveid asuvate kinnisvarade hindamise seaduse („Riigi Teataja“ nr. 27 — 1923. a. ja nr. 67 — 1924. a.) § 19. p. e tunnustatakse maksvusetuks ja § 16, § 19. p. d ning § 20. punktid d ja f muudetakse ja pannakse maksuma järgmiselt:

§ 16. Hindamise peakomitee moodustavad rahaministri juhatusel:

siseminister või tema abi,
põllutööminister või tema abi,
rahaministri abi,

otsekoheste maksude peavalitsuse juhataja, kinnisvarade hindamise ameti juhataja, siseministeriumi administratiiv-osakonna direktor,

riigimaade valitsuse direktor,
metsade valitsuse direktor ja
kaks maavaldajat Eesti põllumeeste keskseltsi ja kaks maavaldajat asunikude ja riigirentnikkude liidu nimetamisel.

Peale selle võtavad osa nõuandva häälega maakonnavalitsuste esitajad asjade arutamisel, mis nende maakonda puutuvad.

Märkus. Rahaministri äraolekul täidab juhataja kohuseid siseminister.

§ 19. p. d. Kaebuste otsustamine, mis maakonna hindamise komiteede poolt toimetatud üksikute kinnisvarade hindamise kohta sisse antakse, samuti asjade otsustamine, milles maakonna vanem hindaja kontrolör maakonna hindamise komitee koosolekul eriarvamisele on jäänud.

Märkus. Maakonna komitee hindamise toimetamise kohta võivad kinnisvarade valdajad kaebusi tõsta hindamise peakomitee ees ühe kuu jooksul peale kirjaliku teadaande kättesaamist hindamise tööde tagajärgede kohta.

§ 20 p. d. Valla hindamiskomisjonide poolt kokkuseatud maade ja metsade liikidesse jaotamise kavade, hoonete hindamise tagajärgede ja muude nende poolt kogutud hindamisandmete läbivaatamine tarbekorral parandamine ja kinnitamine.

Märkus. Enne selle seaduse maksmapanemist läbivaadatud ja heakskiidetud hindamise andmed, mis esitamisele kuulusid hindamise peakomiteele, loetakse kinnitatuks selle seaduse maksmapanemisega.

§ 20 p. f. Palvete ja valla hindamiskomisjoni toimetamise peale esitatud kaebuste vastuvõtmine, läbivaatamine ja otsustamine.

Märkus 1. Valla hindamiskomisjonide hindamise toimetamise kohta võivad kinnisvarade valdajad kaebusi tõsta maakonna hindamiskomitee ees kahe nädala jooksul peale kirjaliku teadaande kättesaamise hindamise tööde tagajärgede kohta.

Märkus 2. Maakonna hindamise komitee poolt tehtud otsust tuleb kinnisvaravaldajale kirjalikult teatada.

Juhataja **K. Einbund**: Asun lõpuhääletamisele. (H ä ä l e t a t a k s e.) Nähtava enamusega on seaduseelnõu lõpuhääletamisel vastu võetud.

8. Eesti riigikontrolli ajutise seaduse täiendamise seadus — III lugemisel.

Riigi majapidamise aruandekomisjoni aruandja **M. Laarman** kannab ette ja eraldi hääletamisel võetakse vastu nähtava enamusegaseaduseelnõu pealkiri, I ja II osa.

Eesti riigikontrolli ajutise seaduse täiendamise seadus.

I.

Ajutise Maanõukogu poolt 5. veebruaril 1919. a. vastuvõetud riigikontrolli ajutise seaduse § 2. täiendatakse märkusega järgmiselt:

§ 2. Märkus. Sõjaministeeriumile maa kuulamise ja teadetekogumise otstarbeks määratud krediidi tarvitamine ei kuulu üldise aruandmise korra alla.

Nende summade tarvitamise aruande vaatab läbi selleks Vabariigi Valitsuse poolt määratud erikomisjon ja kinnitab Vabariigi Valitsus, kes ka nende summade aruandmise korra kindlaks määrab.

Tarbekorral võib Vabariigi Valitsus nende summade tarvitamise aruande läbivaatamise panna ka üksiku Vabariigi Valitsuse liikme peale.

II.

Käesolevas seaduses ettenähtud korra järele vaadatakse läbi ja kinnitatakse ka seni läbi vaatamata aruanded.

Juhataja **K. Einbund**: Asun lõpuhääletamisele. (Hääletatakse.) Nähtava enamusega on seaduseelnõu lõpuhääletamisel vastu võetud.

9. Mäeseadus Üldkomisjoni aruandja — **III lugemisel.** A. Jõeääre puudumise pärast täidab aruandja kohuseid komisjoni abiesimees rkl. Holberg.

Aruandja **J. Holberg** kannab ette ja eraldi hääletamisel võetakse vastu nähtava enamusega seaduseelnõu pealkiri ja §§ 1—5.

Mäeseadus.

I.

Üldmäärused.

§ 1. Maapõues peituvate mineraalvarade: marmori, dolomiidi, tulekindla savi, kipsi, metallide, metalli- ja värvimuldade, soolade, vosvoriidi, õlikivi, nafta ja loomulikkude gaaside uurimine ning saavutamine sünnib käesoleva seaduse põhjal, kas otsekohe riigi poolt

või antakse tema poolt igal üksikul juhtumisel eraettevõtjate kätte.

Käesoleva seaduse alla ei kuulu harilikus majapidamises tarvisminevate mineraalvarade saavutamine maaomaniku poolt majapidamise otstarbel, küll aga võib kaubandus-tööstusministeerium tähendatud saavutamise kohta tehnilisi määrusi välja anda.

§ 2. Avamise ja tehnilise järeelvalve suhtes kuuluvad käesoleva mäeseaduse alla peale kaevanduste juures asuvate mineraalvarasid ümbertöötavate tehaste ka tehased, mis küll kaevanduste juures ei asu, kuid mis nende orgaanilisteks osadeks on.

§ 3. Paragrahv 1. nimetatud ettevõtete ja nende § 2. nimetatud ettevõtete ja tehaste kohta, mis asuvad kontsessiooni piirkonnas on maksivad suur-, kesk- ja väiketööstuse seaduse („R. T.“ nr. 28—1920. a. seadus nr. 106) §§ 1—6, 25—42; väljaspool kontsessiooni piirkonda asuvate ettevõtete kohta on maksev suur-, kesk- ja väiketööstuse seadus täies ulatuses.

II.

Mäeasjanduse juhtimine.

§ 4. Paragrahv 1. nimetatud maapõuevarade ja mäeasjanduse valitsemine ning juhtimine kuulub kaubandus-tööstusministri võimkonda.

Kaubandus-tööstusminister juhatab mäeasjandust mäeosakonna kaudu.

§ 5. Kaubandus-tööstusministri õigused ja kohused mäetööstuse alal on järgmised:

1) tema korraldab geoloogilisi ja tehnilisi uurimisi vabariigi piirides olevate maapõuevarade ülesleidmiseks ja nende hulga kindlaks tegemiseks;

2) hoolitseb selle eest, et need varandused kaotsi ei läheks ja kasutamata ei jääks;

3) kannab hoolt, et mäetööstuse asutused Eestis rohkeneksid ja suureneksid, juhtides erilist tähelepanu tööharudele, mis võimaldavad väljamaalt sisseveetavate kaupade aset täitvaid aineid valmistada;

4) annab temale alluvatele mäetööstuse ametasutustele vastavad juhtnõuad ja kinnitab tarvilikud määrused;

5) algatab riigi majapidamises tähtsatel aladel riiklikkude mäetööstuse-ettevõtete ellukutumist ning juhatab neid.

Riiklikud mäetööstuse-ettevõtted töötavad iga niisuguse ettevõtte jaoks eriti väljaantud seaduste järgi. Järeelvalve suhtes alluvad nad käesolevale seadusele.

(Koosolekut hakkab juhutama abiesimees **R. Penno**.)

Aruandja **J. Holberg** kannab ette ja eraldi hääletamisel võetakse vastu nähtava enamusega §§ 6—15.

§ 6. Mäeosakonna juhataja ning tema abi peavad olema kõrgema haridusega mäeinserid. Juhataja kinnitab ametisse kaubandus-tööstusministri ettepanekul Vabariigi Valitsus; tema abi, osakonna kontrolörid ja teised ametnikud — osakonna juhataja ettepanekul kaubandus-tööstusminister.

§ 7. Mäeosakonna ülesanneteks on:

1) geoloogiline ja tehniline maapõuevarade tegelik uurimine;

2) mäetööstuse inspektori ja marksheideri tegevuse juhtimine ja järelvalve;

3) mäetööstuse inspektori ja marksheideri peale sisseantavate kaebuste läbivaatamine ja otsustamine;

4) seadust rikkujate mäetöösturite vastu abinõude tarvitusele võtmine seaduses ettenähtud kordadel;

5) valve selle järele, et mäetööstuse alal riigiga tehtud lepingute tingimused täidetak;

6) statistiliste teadete korjamine ja ümber-töötamine mäetööstuse-ettevõtete seisukorra, nende viljakuse ja tehnilise ning majandusliku edu üle;

7) hoolitsemine selle eest, et tarvitusele võetakse mäetööstuse kohta käivad uuendused ja täiendused;

8) mäetööstus-asutuste kontroleerimine vähemalt kord aastas.

§ 8. Mäetööstuse inspektor ja riiklik marksheider, kes kõrgema haridusega mäeinserid, alluvad mäeosakonnale.

§ 9. Mäetööstuse inspektori ülesandeks on järelvalve teostamine, et mäetöösturid seaduse nõudeid täidaksid, samuti mäetööstuse-ettevõtete üle aruandmine mäeosakonnale.

Eriti on mäetööstuse inspektor kohustatud valvama:

1) aurukatelde ja hoonete üle mäetööstuse-ettevõtetes;

2) et töötamine mäekaevandustes ja üldse mäetööstuse-ettevõtetes hädaohtlik ei oleks;

3) et mäetööstus tehniliselt oleks korraldatud nõnda, et see riigi varandustele kahju ei tooks;

4) et mäetöösturid tööstusasutuste juhatajaiks nimetaksid selleks õigustatud isikuid ja et viimaseid vastavate volikirjadega varustataks;

5) et kaevandustel oleksid seaduslikud plaanid, missuguseid töö eduga sammu pidades täiendataks.

§ 10. Riikliku marksheideri ülesanneteks on:

1) plaanide ja kaartide valmistamine piirkondadest, kus mäetööstuse või maapõuevarade uurimise huvid seda nõuavad;

2) mäekaevanduste ja mäetööstus-asutuste plaanide õige ja aegsa valmistamise järele valvamine ja nende kinnitamine;

3) seaduses nõutavate plaanide valmistamine mäetöösturite kulul, kui viimased seda nõutud tähtaegadeks teinud ei ole; tasu niisuguste tööde eest määratakse kaubandus-tööstusministri poolt kinnitatava taksi järgi ja läheb riigikassa heaks;

4) teatamine mäeosakonnale või mäetööstuse inspektorile igast riigiga tehtud lepingu või seaduse rikkumisest mäetöösturi poolt.

Oma ülesannete täitmisel on riiklikul marksheideril riiklikkude maamõõtjate õigused.

§ 11. Mäetööstuse kontrolöride ülesanneteks on mäetööstuse saaduste hulga kontroleerimine üksikutes ettevõtetes. Nemad on mäeosakonnale abiks statistiliste andmete korjamine kontroleeritavatel ettevõtetel ja aitavad mäetööstuse inspektorit järelvalves, teatades temale seaduste ja määruste rikkumisest.

§ 12. Mäetööstuse-ettevõtete omanikuks, juhatajaks või osanikuks ei või olla mäeosakonna ametnikud ja teistest kaubandus-tööstusministeeriumi ametnikkudest need, kellele mäeosakond allub.

§ 13. Kui keegi § 12. nimetatud isikutest päranduse või muul teel mäetööstuse-ettevõtete omanikuks või osanikuks saab, peab ta ühe aasta jooksul, omanikuks või osanikuks saamise päevast arvates, oma sellekohased õigused kellelegi õigustatud isikule üle andma. Ei tee ta seda, ega lahku teenistusest, vabastatakse ta ametist vastava ülemuse otsuse põhjal.

III.

Eraettevõtjate mäetööstusest osavõtmise tingimused.

A. Üldmäärused.

§ 14. Mäetööstuse-ettevõtete asutamine füüsiliste ja juriidiliste isikute poolt sünnib kaubandus-tööstusministriga sõlmitavate erilepingute põhjal, kusjuures järgnevate §§ 15—50 määrustest kinni tuleb pidada.

§ 15. Kord, mille järgi eraettevõtjatele mäetööstuseks luba antakse, on kahesugune:

1) maa-aladel, kus kasutatava aine olemasolemine saavutamiseks jätkuval hulgal kindel on ja

2) maa-aladel, kus kasutatava aine olemasolemine kindlaks tegemata.

Punkt 1. alla käivate maa-alade nimekirja kinnitab kaubandus-tööstusminister ja aval-

dab „Riigi Teatajas“; samas korras tehakse ka kõik muutused selles nimekirjas.

Juhataja **R. Penno**: Vahepeal on rkl. Ojalt ettepanek tulnud, Riigikogu koosoleku lõpetada. (Hääletatakse.) Nähtava enamusena on ettepanek tagasi lükatud.

Aruandja **J. Holberg** (loeb):

B. Maapõuevarade uurimine.

§ 16. Uurimiste ettevõtmiseks § 15 p. 2 all nimetatud maa-aladel peab soovija esinema kaubandus-tööstusministeeriumile palvekirjaga vastava loa saamiseks. Palvekirjas tuleb tähendada:

1) missuguse aine otsimiseks luba tarvis;

2) kus kohal uurimisi ette võtta tahetakse;
3) kui suurel maa-alal.

Koht võib kas ligipandud kaardil, masstaabis mitte vähem kui 1:126.000 ära tähendatud olla, või jälle peab üles antama selle asupaiga ilmakaar ja kaugus vähemalt kahest hästitutud ümberkaudsest kohast.

10. Koosoleku lõpetamine kvoorumipuudumisel.

Juhataja **R. Penno**: Vahepeal on rkl. Grimpe'ilt tulnud soov, kvoorum kindlaks määrata. Palun sekretäri helistada.

(Helistatakse kõrvalruumidesse.) Koosolek on 41 Riigikogu liiget —, seega puudub kvoorum. Lõpetan Riigikogu koosoleku.

Koosolek lõpeb kell 17.55 min.

Algkirjale alla kirjutanud:

Riigikogu esimees **K. Einbund**.

Abiesimees **R. Penno**.

Sekretär **M. Juhkam**.

Abisekretär **O. Liigand**.